

Simone Veil: Overlevende efter Holocaust og Europa-Parlamentets første kvindelige formand (1927-2017)

Jurist, politiker og feminist Simone Veil var Frankrigs sundhedsminister fra 1974 til 1979. Det år blev hun medlem af Europa-Parlamentet og valgt til formand – en rolle, som hun bestred indtil 1982. Hun var således formand for det første direkte valgte Parlament og den første kvindelige formand.

I Frankrig anerkendes Simone Veil især for legaliseringen af abort og for forbedring af kvinders vilkår og forholdene for fanger. Hun er også kendt i hele Europa for at ære og bevare erindringen om de jøder, der blev dræbt i holocaust under anden verdenskrig, og hendes engagement i europæiske værdier og europæisk samhørighed. Hun beundres for både sit politiske og sit personlige mod som overlevende fra udryddelseslejren i Auschwitz-Birkenau.

Veils barndom og traumatiske oplevelser under anden verdenskrig dannede grundlag for hendes engagement i at forene Europa – en sag, som hun kæmpede for resten af sit liv.

De unge år

Simone Jacob blev født den 13. juli 1927 i en jødisk familie i Nice i Frankrig. Hun blev sammen med andre af sine familiemedlemmer arresteret i 1944 og sendt til nazistiske koncentrationslejre i Auschwitz-Birkenau, Bobrek og til sidst Bergen-Belsen. Hun og hendes to søstre overlevede, men hendes forældre og hendes bror døde i koncentrationslejrene. Hun vendte tilbage til Paris i maj 1945 og begyndte sin uddannelse inden for jura og statskundskab. I 1946 giftede hun sig med Antoine Veil.

Politisk entré

Veil blev dommer og rådgav i den egenskab en række justitsministre, herunder François Mitterrand. I 1970 blev hun den første kvindelige generalsekretær for *Conseil supérieur de la magistrature* (det øverste retsråd). Da Valéry Giscard d'Estaing blev Frankrigs præsident i April 1974 skulle han efter sigende være taget hjem til Antoine Veil for at spørge ham, om han ville være

med i hans nye regering. Men på stedet besluttede han sig for ikke at udnævne Antoine, men i stedet hans hustru Simone.

Hun blev sundhedsminister i Giscard d'Estaings regering. Efter sin udnævnelse kæmpede hun en lang kamp for at legalisere abort i Frankrig. Det lykkedes hende først, da oppositionen i nationalforsamlingen sluttede sig til hendes sag og hjalp med at få loven vedtaget i 1975. Det blev set som et vigtigt resultat, og loven blev kendt som *la loi Veil*.

Engagement i et forenet Europa

Efter krigen havde Veil, som overlevende efter holocaust, svært ved at forstå, hvordan ét europæisk land kunne føre krig mod et andet. Som hendes politiske karriere i Frankrig skred frem, blev hun mere og mere engageret i idéen om et Europa, hvor sådanne grusomheder aldrig mere kunne finde sted. Så da præsident Giscard d'Estaing bad Veil om at stå øverst på valglisten for hans parti i det første direkte valg til Europa-Parlamentet i 1979 greb hun chancen.

Veil blev valgt ind i Europa-Parlamentet, som også valgte hende som formand. Hun blev dermed leder af det første direkte valgte Europa-Parlament og den første kvindelige formand for en EU-institution. Hun blev også formand for Retsudvalget og medlem af Miljøudvalget, Udvalget om Politiske Spørgsmål, Udenrigsudvalget og Sikkerhedsudvalget samt Underudvalget om Menneskerettigheder. Hun var desuden medlem af det særlige udvalg om Tysklands genforening, som blev oprettet i 1990.

Gennem sin tid i Parlamentet blev hun også formand og næstformand for Den Liberale og Demokratiske Gruppe, som senere blev Gruppen for Liberale og Demokratiske Reformister. I 1981 fik hun Karlsprisen – en pris, som tildeles for at ære en persons bidrag til europæisk samhørighed.

De senere år

Efter 14 år i Europa-Parlamentet vendte Veil tilbage til fransk politik i 1993, hvor hun var Social- og sundhedsminister med ærestitlen »Ministre d'État« frem til 1995. I 1998 blev hun udnævnt til det franske forfatningsråd. Fra 2001 til 2007 var hun den første formand for *Fondation pour la Mémoire de la Shoah* (stiftelsen for erindringen om holocaust). I 2005 førte hun kampagne for traktaten om en forfatning for Europa.

Da Veil blev medlem af det franske akademi (*Académie Française*) i 2008, som én af bare en håndfuld kvinder, blev hendes sværd, som man får som medlem af akademiet, indgrave ret med tre ting: hendes tatoverede nummer fra Auschwitz,

78651, den franske republikks motto, »frihed, lighed og broderskab«, og EU's motto, »Forenet i mangfoldighed«.

I 2011 fik esplanaden foran Europa-Parlamentets hovedbygning i Bruxelles navnet Agora Simone Veil til hendes ære, og i 2012 blev hun tildelt Æreslegionens storkors. Efter hendes død den 30. juni 2017 hyldede Europa-Parlamentets formand, Antonio Tajani, Veil og kaldte hende »en stor formand for Europa-Parlamentet, EU's samvittighed, modstander af antisemitismen og forkæmper for kvinders rettigheder. Hendes budskab om kvinder og antisemitisme er fortsat relevant den dag i dag«. I juli 2018 blev hun begravet i Panthéon i Paris, som bare den femte kvinde til at modtage denne ære.

Europa-Parlamentets formand, Simone Veil, taler med Altiero Spinelli i 1981.